

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 6 mars 1917 kl. 9 e. m.

Utlåtande, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

A. **Det civila pensionsväsendet.**

1:o) Uti den till riksdagen den 13 januari innevarande år avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t i första punkten under tionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att från och med 1918 höja det å ordinarie stat under riksstatens tionde huvudtitel uppförda förslagsanslag till bidrag till sjuksköterskors pensionering, nu 6,700 kronor, till 15,000 kronor.

*Angående
sjuksköter-
skors pensio-
nering.
[1.]*

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över civilärenden den 30 december 1916 (10 h. t. sid. 55).

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må från och med år 1918 höja det å ordinarie stat under riksstatens tionde huvudtitel uppförda förslagsanslag till bidrag till sjuksköterskors pensionering, nu 6,700 kronor, till 15,000 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 8 saml. 9 häft. (Nr 12.)

Angående
barnmorskornas
pensions-
anstalt.

[2.]

2:o) I punkt 2 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att från och med 1918 minska det å ordinarie stat under riksstatens tionde huvudtitel uppförda förslagsanslag till gäldande av kostnaden för förvaltningen av barnmorskornas pensionsanstalt, nu högst 13,000 kronor, till högst 11,000 kronor.

Den i detta ärende förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över civilärenden den 30 december 1916 (10 h. t. sid. 56).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må från och med år 1918 minska det å ordinarie stat under riksstatens tionde huvudtitel uppförda förslagsanslag till gäldande av kostnaden för förvaltningen av barnmorskornas pensionsanstalt, nu högst 13,000 kronor, till högst 11,000 kronor.

Angående
förbättring
av pensione-
ringen från
handels-
flottans pen-
sionsanstalt.

[3 o. 4.]

3:o) I punkterna 3 och 4 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1918 under riksstatens tionde huvudtitel bevilja dels till förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt ett förslagsanslag å 31,000 kronor, dels ock till förbättring av pensionering inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt ett förslagsanslag å högst 31,000 kronor.

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över finansärenden den 13 januari 1917 (10 h. t. sid. 3).

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, hemställer,

att riksdagen må å extra stat för år 1918 under riksstatens tionde huvudtitel bevilja dels till förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt ett förslagsanslag å 31,000 kronor, dels ock till förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt ett förslagsanslag, högst 31,000 kronor.

4:o) I punkt 5 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på proposition angående förbättrade pensionsför-
måner för lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter för
ändamålet beräkna under riksstatens tionde huvudtitel på extra stat för
år 1918 ett belopp av 40,000 kronor.

*Angående
pensionsför-
måner för
lärarinnor vid
enskilda
läroanstalter.*
[5.]

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva
utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

5:o) Uti punkt 6 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t före-
slagit riksdagen att till bestridande av de extra pensionsavgifter, vilka
skola utgå på grund av § 8 i reglementet för folkskollärarnas pensions-
inrättning eller till följd av lärarnas vid kommunala mellanskolor del-
aktighet i pensionsinrättningen, bevilja på extra stat för år 1918 under
riksstatens tionde huvudtitel ett förslagsanslag av 114,000 kronor.

*Angående
extra pen-
sionsavgifter
till folkskol-
lärnas
pensions-
inrättning.*
[6.]

Den i detta ärende förebragta utredningen återfinnes i statsråds-
protokollet över ecklesiastikärenden den 22 december 1916 (10 h. t.
sid. 62).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer
utskottet,

att riksdagen må till bestridande av de extra
pensionsavgifter, vilka skola utgå på grund av § 8 i
reglementet för folkskollärarnas pensionsinrättning eller
till följd av lärarnas vid kommunala mellanskolor del-
aktighet i pensionsinrättningen, bevilja på extra stat
för år 1918 under riksstatens tionde huvudtitel ett
förslagsanslag av 114,000 kronor.

6:o) Uti punkt 7 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t före-
slagit riksdagen att höja det under riksstatens tionde huvudtitel på
ordinarie stat uppförda anslaget till bidrag till folkskollärarnas änke-
och pupillkassa från dess nuvarande belopp, 73,725 kronor, med 3,086
kronor eller till 76,811 kronor.

*Angående
bidrag till
folkskollärar-
nas änke- och
pupillkassa.*
[7.]

Utskottet, som i fråga om utredningen i ämnet får hänvisa till
statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 22 december 1916 (10 h.

t. sid. 66), har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må höja det under riksstatens tionde huvudtitel på ordinarie stat uppförda anslaget till bidrag till folkskollärarnas änke- och pupillkassa från dess nuvarande belopp, 73,725 kronor, med 3,086 kronor eller till 76,811 kronor.

Angående
understöd åt
behövande folk-
skolläraryänkor.

[8.]

7:o) I punkt 8 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* medgiva, att sådana behövande folkskolläraryänkor med eller utan barn, vilka från folkskollärarnas änke- och pupillkassa åtnjuta lägre pension än 300 kronor, må tillerkännas understöd till så stort belopp, att pensionen och understödet tillsammans uppgå till 300 kronor; *dels ock* för berörda ändamål under riksstatens tionde huvudtitel på extra stat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 65,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 22 december 1916 (10 h. t. sid. 71).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må *dels* medgiva, att sådana behövande folkskolläraryänkor med eller utan barn, vilka från folkskollärarnas änke- och pupillkassa åtnjuta lägre pension än 300 kronor, må tillerkännas understöd till så stort belopp, att pensionen och understödet tillsammans uppgå till 300 kronor; *dels ock* för berörda ändamål under riksstatens tionde huvudtitel på extra stat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 65,000 kronor.

Angående
bidrag till
småskollära-
res m. fl. ålder-
domsunder-
stödsanstalt.

[9.]

8:o) I punkt 9 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å riksstatens tionde huvudtitel på ordinarie stat uppföra ett förslagsanslag å 250,000 kronor under rubriken: bidrag till småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

Den i detta ärende förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 22 december 1916 (10 h. t. sid. 72).

Utskottet har icke funnit något att erinra mot ifrågavarande förslag och hemställer förty,

att riksdagen må å riksstatens tionde huvudtitel på ordinarie stat uppföra ett förslagsanslag å 250,000 kronor under rubriken: bidrag till småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

9:o) I punkt 10 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på proposition angående småskollärares m. fl. änke- och pupillpensionering för ändamålet beräkna under riksstatens tionde huvudtitel på extra stat för år 1918 ett belopp av 5,000 kronor.

Angående småskollärares m. fl. änke- och pupillpensionering.
[10.]

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

10:o) I punkt 11 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat under tionde huvudtiteln för år 1918 uppföra ett förslagsanslag av 2,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt pensionerade kronojägare, under villkor att understöd ej må tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter och antingen erhållit avsked med pension från allmänna indragningsstaten till belopp understigande 500 kronor eller ock under år 1908 erhållit avsked med avkortad pension från anslaget till pensionering av civila tjänst innehavare, samt att i avseende å understödets storlek iakttages, att detsamma jämte den utgående pensionen icke må tillsammans överstiga 500 kronor.

Angående tillfälliga understöd åt pensionerade kronojägare.
[11.]

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl hänvisar utskottet till statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 19 december 1916 (10 h. t. sid. 118).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må å extra stat under tionde huvudtiteln för år 1918 uppföra ett förslagsanslag av 2,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt pen-

sionerade kronojägare, under villkor att understöd ej må tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter och antingen erbållit avsked med pension från allmänna indragningsstaten till belopp understigande 500 kronor eller ock under år 1908 erhållit avsked med avkortad pension från anslaget till pensioniering av civila tjänst innehavare, samt att i avseende å understödets storlek iakttages, att detsamma jämte den utgående pensionen icke må tillsammans överstiga 500 kronor.

*Angående
anslag till
bestridande
av vissa
statsverket
åliggande
ersättningar
i anledning
av olycksfall
i arbete.*

[12.]

11:o) I punkt 12 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att — med uteslutande ur riksstaten av det under tionde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget å 5,000 kronor till bestridande av de statsverket på grund av lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901 åliggande utgifter för livräntor m. m., som ej på grund av särskilda bestämmelser annorledes gäldas — i stället å ordinarie stat från och med år 1918 under samma huvudtitel uppföra ett förslagsanslag å 15,000 kronor till bestridande av statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över civilärenden den 30 december 1916 (10 h. t. sid. 57).

Utskottet hemställer,

att riksdagen må — med uteslutande ur riksstaten av det under tionde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget å 5,000 kronor till bestridande av de statsverket på grund av lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901 åliggande utgifter för livräntor m. m., som ej på grund av särskilda bestämmelser annorledes gäldas — i stället å ordinarie stat från och med år 1918 under samma huvudtitel uppföra ett förslagsanslag å 15,000 kronor till bestridande av statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete.

12:o) I punkt 13 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition om anvisande av medel för ändamålet, som kan bliva förelagd riksdagen, till löneförbättring för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare å ordinarie stat under tionde huvudtiteln beräkna ett belopp av 200 kronor.

Angående
löneförbättring
för vissa
vaktmästare
m. fl.
[13.]

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

B. Det militära pensionsväsendet.

13:o) I punkterna 14 och 15 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 128,348 kronor, med 3,076 kronor till 131,424 kronor, dels ock till förstärkande av det i 1916 och 1917 års riksstater för samma ändamål uppförda anslag å extra stat för år 1918 anvisa ett anslag å 4,254 kronor.

Angående
bidrag till
pensionering
av änkor och
barn efter
befäl och
underbefäl
med vederlikar
vid armén.
[14 o. 15.]

Utredningen i detta ämne återfinnes i statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 30 december 1916 (10 h. t. sid. 30).

Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må *dels* höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 128,348 kronor, med 3,076 kronor till 131,424 kronor, *dels ock* till förstärkande av det i 1916 och 1917 års riksstater för samma ändamål uppförda anslag å extra stat för år 1918 anvisa ett anslag å 4,254 kronor.

*Angående
extra anslag
till upprätt-
hållande av
arméns pen-
sionskassas
egen pensio-
nering m. m.*

[16.]

14:o) I punkt 16 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 3,500,000 kronor, att användas såväl till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att avstå de för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 30 december 1916 (10 h. t. sid. 32).

Utskottet hemställer,

att riksdagen må under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 3,500,000 kronor, att användas såväl till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att avstå de för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående.

*Angående
understöd åt
avskedade
underofficerare
och vederlikar
vid armén.*

[17.]

15:o) I punkt 17 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 17,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt avskedade underofficerare och vederlikar vid armén i enlighet med de av Kungl. Maj:t med 1907 års riksdag bestämda grunder.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 30 december 1916 (10 h. t. sid. 33).

Med tillstyrkande av detta förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må under riksstatens tionde huvudtitel å extra stat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 17,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd

åt avskedade underofficerare och vederlikar vid armén i enlighet med de av Kungl. Maj:t med 1907 års riksdag bestämda grunder.

16:o) I punkt 18 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under tionde huvudtiteln å extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst 911 kronor, för utdelande av tillfälligt understöd åt f. d. förrädsvaktmästare under villkor: att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter, samt att understödet för envar bestämmes till sådant belopp, att det, jämte honom tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa, uppgår till 300 kronor.

Angående tillfälligt understöd åt f. d. förrädsvaktmästare.

[18.]

Beträffande den i ärendet framlagda utredningen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över lantförsvärens ärenden den 30 december 1916 (10 h. t. sid. 34).

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

17:o) I punkterna 19 och 20 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond, nu 29,500 kronor med 1,600 kronor till 31,100 kronor, dels ock, till förstärkande av det i 1917 års riksstat för samma ändamål uppförda anslag, å extra stat för år 1918 anvisa ett anslag å 1,600 kronor.

Angående förhöjning av anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond.

[19 o. 20.]

Den i ärendet förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över sjöförsvärens ärenden den 15 december 1916 (10 h. t. sid. 42).

Med biträdande av Kungl. Maj:ts föreliggande framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må *dels* höja det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond nu 29,500 kronor med 1,600 kronor till 31,100 kronor,

dels ock, till förstärkande av det i 1917 års riksstat för samma ändamål uppförda anslag, å extra stat för år 1918 anvisa ett anslag å 1,600 kronor.

Angående
pensionering
av flottans
gemenskap.
[21.]

18:o) I punkt 21 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående förbättring av pensioner till marinens värvade manskap m. m., Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, å det på ordinarie stat under tionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap, nu 251,300 kronor, beräkna en förhöjning av 28,000 kronor och sålunda beräkna anslaget till 279,300 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Angående
pension till
förra båts-
mannen J O.
A. S. Wester.
[22.]

19:o) I punkt 22 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att förra båtsmannen vid Norrlands 4:e kompani nr 56 *Jonas Olof Andersson Stig Wester* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 15 december 1916 (10 h. t. sid. 47).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att förra båtsmannen vid Norrlands 4:e kompani nr 56 *Jonas Olof Andersson Stig Wester* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Angående
pension till
förra båts-
mannen
E. Edström
Bister.
[23.]

20:o) I punkt 23 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att förra båtsmannen vid Norrlands 3:e kompani nr 149 *Erik Edström Bister* må tilldelas pension, såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

Den i ärendet förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 15 december 1916 (10 h. t. sid. 48).

Med biträdande av detta förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att förre båtsmannen vid Norrlands 3:e kompani nr 149 Erik Edström Bister må tilldelas pension, såsom hade han tjänat i tjugu år från tjugu års ålder.

21:o) I punkt 24 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1918 under tionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag av 18,480 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt f. d. förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare vid marinen, vilka pensionerats enligt bestämmelser, äldre än dem, som meddelats genom kungörelsen den 25 november 1910, under villkor:

Angående tillfälliga understöd åt f. d. daglönare vid marinen.

[24.]

att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter; samt

att understödet bestämmes för den, som, utan att erhålla invalidunderhåll, i pension från flottans pensionskassa uppbär mindre än 200 kronor årligen, till det belopp, som erfordras för att understödet och pensionen tillsammans skola uppgå till 300 kronor, för den, som i sådan pension eller i dylik pension jämte invalidunderhåll åtnjuter tillhoppa från och med 200 till och med 307 kronor årligen, till 100 kronor, samt för den, som i sådan pension bekommer 400 kronor eller 500 kronor årligen, till 50 kronor.

Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 15 december 1916 (10 h. t. sid. 44).

Utskottet, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, hemställer,

att Kungl. Maj:ts framställning i ämnet må vinna riksdagens bifall.

22:o) I punkt 25 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1918 under tionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag å 9,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt sådana f. d. befattningshavare vid lotsverket, som pensionerats enligt bestämmelser, äldre än dem, som med 1915 års ingång blivit tillämpliga å personalen vid lotsverket, under villkor:

Angående tillfälliga understöd åt f. d. befattningshavare vid lotsverket.

[25.]

att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter, samt

att understödet bestämmes till 100 kronor, dock att understödet för den, som i pension jämte pensionsförhöjning uppbär mindre än 250 kronor årligen, skall utgå med det belopp, som erfordras för att understödet och pensionen jämte pensionsförhöjningen tillsammans skola uppgå till 350 kronor, samt att understödet tillsammans med pensionen jämte pensionsförhöjningen icke i något fall må överstiga 550 kronor.

Den i ärendet förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden den 15 december 1916 (10 h. t. sid. 45).

Utskottet, som icke haft något att erinra mot förevarande förslag, hemställer,

att Kungl. Maj:ts framställning i ämnet må av riksdagen bifallas.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. justitiedepartementet.

Angående
pension åt
förra vakt-
konstapeln
C. J. Linddal.

23:o) I en inom andra kammaren av herrar *J. Byström* och *F. V. Thorsson* väckt motion nr 15 har föreslagits, att riksdagen ville besluta, att till f. vaktkonstapeln vid centralfängelset å Långholmen *C. J. Linddal* må årligen utgå under hans återstående livstid en pension av 800 kronor.

Till stöd för denna framställning hava motionärerna anfört följande:

»I slutet av år 1915 avgick vaktkonstapeln *C. J. Linddal* från sin mer än tjuguariga tjänst vid centralfängelset å Långholmen utan att då erhålla pension. Det synes emellertid, som om han borde beviljas sådan.

Om herr *Linddal* och hans tjänst meddelas följande i en av herr *E. Lönndahl*, *F. Fagerstedt* och *R. Strömberg* å Svenska fängvårdsmannaförbundets vägnar afgiven skrivelse:

»Vaktkonstapeln *C. J. Linddal*, vilken ä centralfängelset å Långholmen sedan den 18 oktober 1893, första tiden för privat arbetsgivares räkning, tjänstgjort som tillskärare och arbetsledare för fängelsets skomakerverkstad och under tiden 1894—1905, jämte sin egen tjänst som arbetsledare, i sammanlagt 1 år, 4 månader och 27 dagar även tjänstgjort som vikarie för tjänstlediga vaktkonstaplar och sedan den 1 januari 1906 haft förordnande enbart som arbetsledare för de för de olika statsförvaltningarnas räkning å fängelset utförda skomakerarbeten, samt att han den 22 de-

cember 1910 erhållit konstitutorial såsom vaktkonstapel med skyldighet att fortfarande bestrida befattningen som tillskärare och arbetsledare för skomakeriarbetet.

Att Linddal, som den 9 december 1915 uppnått 67 levnadsår, måste den 1 april 1916 från tjänsten avgå.

Att Linddal således i över 22 år, därav halva tiden för statens räkning, skött sin befattning på ett i allo berömligt och hedrande sätt samt i sitt arbete ådagalagt en mer än vanlig noggrannhet och yrkesskicklighet, belyses och bestyrkes till fullo därav, att han under hela denna tid icke fått ett enda arbete kasserat. Samt att Linddal med sitt lugna och urbana sätt varit ett gott föredöme såväl för fångpersonalen, som för sina kamrater. Ävenså har Linddal, såväl inom som utom tjänsten, med sin hedrande vandel tillvunnit sig allas aktning och förtroende.

På grund av att Linddal vid uppnådda 65 levnadsår ej innehade 10 år i statens tjänst, har Kungl. Maj:t, med hänsyn till gällande bestämmelser, ej föreslagit någon som helst pension, vilket, som en var nog förstår, var en mycket smärtsam och kännbar missräkning och besvikelse för Linddal, som nu, gammal och oförmögen att sig själv försörja, är i synnerligen stort behov av understöd, varför vi, Linddals forna kamrater, härmed framföra vår vördsamma vädjan, att riksdagen måtte ta hänsyn till vad som ovan anförts och tillerkänna Linddal någon pension till belopp, som riksdagen kan finna skäligt.

Stockholm den 14 oktober 1916.

Å Sveriges Fångvårdsmannaförbunds vägnar:

E. Lönn Dahl.

F. Fagerstedt.

R. Strömberg.

Av den privata arbetsgivare, som i början av denna skrivelse antydes, har herr Linddal fått de allra bästa vitsord. Han berömmes för sin yrkesskicklighet, sin undervisningsförmåga och sitt 'alltid här visade jämnmod och sin fasta, goda och aktningvärda karaktär'.

Likaledes kan han förete goda vitsord från sina överordnade vid fängelset.

Då herr Linddal slöt sin tjänst vid Långholmen, gjorde han ansökan om pension. Denna framställning tillstyrktes sålunda av kungl. fångvårdsstyrelsen:

'Till Konungen.

Till Eders Kungl. Maj:ts nådiga prövning får fångvårdsstyrelsen härmed i underdånighet överlämna en ansökan, vari vaktkonstapeln Carl Johan Linddal anholder om pension.

Av ansökningshandlingarna, jämförda med härstädes förvarade anteckningar, inhämtas, att Linddal är född den 9 december 1848; att han efter vunnen anställning såsom verkmästare hos läderhandlaren C. Svensson, som vid den tiden sysselsatte fångar å Långholmen med skomakeriarbete i egenskap av arbetsledare, enligt direktörsorder den 18 oktober 1893 lämnades tillträde till skomakeriverkstaden och till i cell med skomakeriarbete för nämnda arbetsgivare sysselsatta fångar med skyldighet att ställa sig till noggrann efter rättelse de för privata arbetsförmän utfärdade instruktioner; att han under åren 1894—1905 kortare tider och sammanlagt 1 år 4 månader 27 dagar tjänstgjort såsom vikarie för tjänstlediga vaktkonstaplar vid fängelset; att han av fångvårdsstyrelsen förordnats att från och med den 1 januari 1906 vara arbetsledare och tillskärare vid fängelsets skomakeri; samt

att han den 22 december 1910 erhöi konstitutorial såsom vaktkonstapel, ehuru någon pensionsrätt för Linddal icke därmed ställdes i utsikt.

Då Linddal den 9 december 1913 uppnådde 65 levnadsår, var han enligt gällande pensionslag skyldig att från tjänsten avgå, men då det befanns att han allt fort kunde i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna, har styrelsen låtit med avsked för honom tills vidare anstå, dock med skyldighet för honom att den 1 oktober innevarande år avträda sin innehavande tjänstebostad vid fängelset.

Såsom av ansökningshandlingarna framgår har Linddal vid uppnåendet av 65 levnadsår icke varit tio år i statens tjänst anställd, ehuru han då i tjugu år inom fängvården utfört ett arbete, som i det närmaste överensstämde med det, som han sedermera i egenskap av vaktkonstapel i arbetsledares ställning haft sig anförtrott.

Enligt § 7 i gällande pensionslag torde han således icke vara eller kunna bliva på grund av nämnda lagbestämmelser berättigad till pension. Vid det förhållande, att hans ansökan är ställd till Konungen, har styrelsen dock icke kunnat underlåta att i underdånighet frambära densamma, för den händelse Eders Kungl. Maj:t skulle pröva skäligt att hos riksdagen göra framställning om någon pension för Linddal.

I betraktande av Linddals förenämnda arbete till fängvårdens gagn allt sedan år 1893 synas billighetsskäl tala för dylik nådig åtgärd, därvid styrelsen tillåter sig ifrågasätta, att avkortad pension finge till honom utgå i anslutning till bestämmelserna i 1907 års pensionslag.

A den av 1914 års riksdag antagna lönestat uppbär Linddal, förutom tjänstgöringspenningar, lön med 800 kronor, varemot han ännu icke kommit i åtnjutande av ålderstillägg.

Enligt ansökningshandlingarna innehar han icke annan statens tjänst ej heller uppbär han pension för sådan tjänst, och har han under sin tjänstetid i statens tjänst icke haft ledighet av beskaffenhet att böra inverka på tjänsteårsberäkningen. Stockholm den 28 oktober 1915.

Viktor Almquist.

A. Lundqvist.

E. Sidenbladh.

Olof Rundberg.

Denna pensionsansökan överlämnades till statskontoret för dess utlåtande, som emellertid blev ett avstyrkande. Ansökan blev sedan av Kungl. Maj:t lämnad utan någon vidare åtgärd. Detta föranleddes naturligen av formella skäl och av vissa bestämmelser i 1907 års pensionslag.

Billighetsskäl synas dock tala för, att herr Linddal må få någon pension, liksom andra i likartade fall förut fått sådan.

Att hava haft anställning vid centralfängelset i mer än tjugo år och där tidvis tjänat i den dubbla egenskapen som både konstapel och undervisare i skomakeryrket och ändå vid uppnådd pensionsålder icke komma i åtnjutande av någon pension, måste kännas både bittert och som en stor besvikelse.

Själv skriver herr Linddal: 'Mitt arbete vid Långholmen har utförts bland delvis svåra fångar och under delvis svåra förhållanden. Stora värden ha ock varit mig anförtrodda, och jag har känt stort ansvar därför. När jag jämför detta mitt

arbete med den övriga bevakningens och tänker på att jag är den förste och ende, som på detta sätt fått avgå ur fångvårdens tjänst (nämligen utan pension), kan jag knappast uttala vad jag känner. Då andra i tjänst varande anse sig nödsakade att göra framställningar om dyrtidstillägg, måste jag avgå utan vidare utsikt till erhållande av nödiga existensmedel och för att söka bryta en ny bana.

Sedan 1910, då jag blev ordinarie och tillförordnad överkonstapel, har jag uppburit överkonstapels lön och inbetalt till pensionskassan stadgade pensionsavgifter. Dessa hava månatligen avdragits å lönen. Under sådana förhållanden hade jag ju ökad anledning göra beräkning på pension.

Jag hyser nu det hoppet, att Sveriges riksdag skall både behjärta min sak och överkomma de hinder, som gjorde att statskontoret avstyrkte min anhållan om pension.

Det pensionsbelopp, som synes oss här böra komma i fråga, är 800 kronor.»

Av utredningen i ärendet framgår, att Linddal under en tid av mer än 20 år utfört arbete inom fångvården och därvid åtskilliga år innehaft statstjänst. Det vill under sådana förhållanden synas vara med billighet överensstämmande, att Linddal, vilken numera uppnått en levnadsålder av 68 år, under sin återstående livstid beredes något understöd av statsmedel; och har utskottet ansett detsamma skäligen böra bestämmas till 400 kronor om året att utgå från och med innevarande års början å allmänna indragningsstaten.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion, må medgiva, att förre vaktkonstapeln vid centralfängelset å Långholmen Carl Johan Linddal må från och med den 1 januari 1917 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyra hundra kronor.

II. Ang. utrikesdepartementet.

24:o) I punkt 26 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att den envoyén friherre *Charles Emil Ramel* tillkommande pension av 6,000 kronor må uppföras å allmänna indragningsstaten.

*Angående
pension åt
envoyén
friherre
Ch. E. Ramel.*

[26.]

Beträffande de till stöd för framställningen anförda skäl får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden den 8 december 1916 (10 h. t. sid. 24).

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, och torde pensionen böra från och med den 1 januari 1917 utgå å allmänna indragningsstaten. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att den envoyén friherre Charles Emil Ramel tillkommande pension av 6,000 kronor må från och med den 1 januari 1917 uppföras å allmänna indragningsstaten.

Angående
pension åt
generalkonsuln
A. R. Land-
ström.
[27.]

25:o) I punkt 27 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att generalkonsuln *Anders Rudolf Landström* må från och med månaden näst efter den, under vilken expektansarvode upphör att till honom utgå, under sin återstående livstid uppbära pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 6,000 kronor.

I fråga om den i ärendet förebragta utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden den 8 december 1916 (10 h. t. sid. 26).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att generalkonsuln *Anders Rudolf Landström* må från och med månaden näst efter den, under vilken expektansarvode upphör att till honom utgå, under sin återstående livstid uppbära pension från allmänna indragningsstaten till belopp av sextusen kronor.

Angående
pension åt
vicekonsuln H.
T. Ehrenborg.
[28.]

26:o) I punkt 28 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vicekonsuln *Harald Thorgny Ehrenborg* må från och med månaden näst efter den, under vilken expektansarvode upphör att till honom utgå, under sin återstående livstid uppbära pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 6,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes uti det i nästföregående två punkter åberopade statsrådsprotokollet (10 h. t. sid. 28).

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att vicekonsuln Harald Thorgny Ehrenborg må från och med månaden näst efter den, under vilken expektansarvode upphör att till honom utgå, under sin återstående livstid uppbära pension från allmänna indragningsstaten till belopp av sextusen kronor.

III. Ang. lantförvarsdepartementet.

27:o) I punkt 29 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre musikfanjunkaren *Erik Wilhelm Löfstedt* må från och med 1917 års ingång under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden den 30 december 1916 (10 h. t. sid. 35).

Angående
pension åt
förre musik-
fanjunkaren
E. W. Löf-
stedt.
[29.]

Utskottet får, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att förre musikfanjunkaren *Erik Wilhelm Löfstedt* må från och med 1917 års ingång under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyra hundra kronor.

28:o) I punkt 30 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att envar av hantverkarna vid Norrlands trängkår *Per Olof Johansson* och *Gustaf Valdemar Hultman* må, sedan det blivit styrkt, att han ej längre kan på tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänståligganden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter erhållet avsked.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden den 30 december 1916 (10 h. t. sid. 37).

Angående
pension åt
hantverkarna
vid Norr-
lands träng-
kår P. O.
Johansson och
G. V. Hult-
man.
[30.]

Utskottet får, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att vardera av hantverkarna vid Norrlands trängkår Per Olof Johansson och Gustaf Valdemar Hultman må, sedan det blivit styrkt, att han ej längre kan på tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänståligganden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av ettusen kronor, att utgå från och med månaden näst efter erhållet avsked.

Angående
pension
åt förre
fästnings-
byggnadsar-
betaren Johan
August Ring.

29:o) I punkt 31 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre fästningsbyggnadsarbetaren *Johan August Ring* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå från och med år 1917.

[31.]

Till statsrådsprotokollet över lantförsvärens den 30 december 1916 har departementschefen i ämnet anfört följande:

Departements-
chefen.

»I underdånig skrivelse den 25 oktober 1916 har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* anmält, att förre fästningsbyggnadsarbetaren Johan August Ring från Udenäs församling av Skaraborgs län hos chefen för fortifikationen gjort framställning om att få komma i åtnjutande av pension. Av ansökningsvidfogade intyg ävensom av ett från fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg infordrat yttrande framginge, att Ring, som vore 60 år gammal, i omkring 34 år haft anställning vid Karlsborgs fästningsbyggnad, samt att han under denna tid väl fullgjort honom åliggande arbeten och uppfört sig på ett i allo hedrande sätt. Ring, vilken ägde en stuga med täppa i Svanvik, syntes visserligen ännu vara tämligen arbetsför och kunde såsom murare och stenhuggare hos enskilda arbetsgivare hava arbetsförtjänst, 45 öre i timmen under sommaren, mindre under vintern, men möjligheterna till arbetsförtjänst måste vid hans ålder snart minskas och därmed svårigheterna för hans existens ökas. Ring hade hustru men inga barn. Hustrun vore sjuklig och kunde ej bidra till inkomsterna. På grund av vad sålunda upplysts och då Ring innehade den ålder och tjänstetid, som i allmänhet fordrats av fästningsbyggnadsarbetare för utverkande åt dem av pension, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bevilja Ring en årlig pension av 300 kronor, att utgå från och med år 1917 å allmänna indragningsstaten.

Statskontoret har tillstyrkt framställningen.

Enligt vad arméförvaltningens fortifikationsdepartement anfört, uppfyller Ring i avseende å såväl levnadsår som tjänstår de villkor (60 levnadsår och 30 tjänstår), som i allmänhet fordras för beredande av pension åt förutvarande fästningsbyggnadsarbetare.»

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Berg* i Munkfors jämte två andra av kammarens ledamöter väckt motion nr 67, vari motionärerna anfört följande: *Motion 11: 67.*

»Uti Kungl. Maj:ts proposition nr 1, tionde huvudtiteln, punkt 31, föreslås en pension åt förre fästningsbyggaren Johan August Ring av 300 kronor. Som motiv framhålles att Ring troget tjänat i 34 år. Mot denna Kungl. Maj:ts framställning ha vi ingenting i princip att invända. Vad däremot beloppet beträffar anse vi att detta bör höjas. Sedan år 1908 ha arbetare i statens tjänst, järnvägsarbetare, fortifikationsarbetare m. fl. efter en lång tjänstetid beviljats ett årligt normalbelopp av 300 kronor som pension eller understöd. Sedan detta belopp genom praxis fastslogs, ha dock tiderna väsentligt förändrats, i det att penningvärdet sjunkit så, att vad som på den tiden ansågs som möjligt att livnära sig på är för närvarande alldeles otillräckligt. Statsmakterna ha ju också beaktat detta, när det gäller ordinarie befattningshavare, i det att de genom sina löneregleringar även få sina pensionsförhållanden förbättrade. Dessa extra arbetare i statens tjänst stå dock, när det gäller pensionsförhållandet, kvar på samma ståndpunkt som 1908. Deras arbete är dock så samhällsgagnande, att deras ålderdom bör så mycket som det är möjligt skyddas för nöd och umbäranden.

En höjning av pensionsbeloppen för dessa arbetare är så mycket mer motiverad, om man jämför dem med de pensionsbelopp, som Kungl. Maj:t föreslår för personer från andra verksamhetsområden. Som jämförelse erinras om att Kungl. Maj:t i samma huvudtitel punkt 42 begär en pension åt tvätterskan E. A. Hedin till ett belopp av 400 kronor.»

På grund härav hemställa motionärerna, att pensionen till Ring måtte höjas från 300 kronor till 400 kronor.

Med hänsyn till Rings ålder och den långa tid, omkring 34 år, som han arbetat i statens tjänst, synes utskottet icke något vara att erinra mot att pensionen bestämmes i enlighet med vad motionärerna föreslagit eller till 400 kronor om året. *Utskottet.*

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förvarande framställning och med bifall till den i ämnet väckta motionen, må medgiva, att förre fästningsbygg-

nadsarbetaren Johan August Ring må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor, att utgå från och med år 1917.

IV. Ang. sjöförsvarsdepartementet.

Angående
ett beväringss-
mannen O. M.
Karlsson be-
viljat understöd.
[32.]

30:o) I punkt 32 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att det av 1912 års riksdag beväringssmannen *Oskar Manfred Karlsson* under hans återstående livstid från allmänna indragningsstaten beviljade understöd av 300 kronor för år må från och med år 1917 utgå utan hinder därav att Karlsson fortfarande kan komma att åtnjuta underhåll och vård genom militär myndighets försorg.

Utskottet, som i fråga om den i ärendet framlagda utredningen tillåter sig hänvisa till statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 15 december 1916 (10 h. t. sid. 49), hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

V. Angående civildepartementet.

Angående
pension åt läns-
mannen L. F.
Lagerstedt.
[33.]

31:o) I punkt 33 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att länsmannen i Tryde distrikt av Kristianstads län *Lars Peter Lagerstedt* må från och med månaden näst efter den, varunder han erhållit entledigande från tjänsten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 1,200 kronor.

Beträffande den i detta ärende förebragta utredningen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över civilärenden den 30 december 1916 (10 h. t. sid. 58).

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att länsmannen i Tryde distrikt av Kristianstads län *Lars Peter Lager-*

stedt må från och med månaden näst efter den, varunder han erhållit entledigande från tjänsten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av ettusen tvåhundra kronor.

32:o) I en till riksdagen den 26 januari 1917 avlåten proposition, nr 42, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att uppsyningsmannen vid Lunds hospital och asyl *Karl Johan Teodor Netzlers* änka *Ida Augusta Netzler*, född Lindqvist, må från och med den 1 november 1916 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 365 kronor.

Angående
pension å
uppsynings-
mannen *K. J.
T. Netzlers*
änka *Ida
Augusta
Netzler*.

Beträffande den till stöd för detta förslag förebragta utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

33:o) I en inom andra kammaren av herrar *J. H. Erikson* i Uppsala och *K. A. Borg* väckt motion nr 33 har hemställts, att riksdagen ville bevilja portvakten *Karl Teodor Sundkvists* änka, *Kristina Sofia Sundkvist*, född Rydin, så länge hon lever ogift, ett årligt understöd av 300 kronor, att utgå av anslaget till hospitalens underhåll.

Angående
årligt under-
stöd åt port-
vakten *K. T.
Sundkvists*
änka.

Till stöd för motionen har anförts:

»År 1915, den 7 januari, avled portvakten vid Uppsala hospital, *Karl Teodor Sundkvist*, efter att då ha varit i hospitalets tjänst i över 31 år eller från 21 juli 1883. Han efterlämnade vid sin död änkan *Kristina Sofia Sundkvist*, född Rydin.

Som hospitalspersonalens anställningsförhållanden hittills icke medgivit, att änkor efter avliden, vid hospitalen anställd personal kunnat erhålla någon pension, har vid sådana tillfällen särskild framställning därom måst göras till kungl. medicinalstyrelsen, som haft att därom bestämma i varje särskilt fall. Så gjordes också av änkan *Sundkvist* i april månad 1915 en framställning om ett årligt understöd av 300 kronor, vilken med förord om bifall av direktionen för Uppsala hospital och asyl överlämnades till kungl. medicinalstyrelsen, som dock avlog denna ansökan med hänvisning till att sökanden icke är eller varit anställd i hospitalets tjänst.

År 1916 i januari månad gjordes samma framställning i underdånighet till Konungen. Från Kungl. Maj:t remitterades ärendet till kungl. medicinalstyrelsen för

utlåtande, vilken i sin tur remitterade det till direktionen för Uppsala hospital och asyl. Med åberopande av sitt tillstyrkande om bifall av den 28 april 1915, jämte bifogande av en av överläkaren professor Frey Svenson överlämnad skrivelse, yrkade direktionen återigen bifall till samma framställning.

I sitt utlåtande häröver av den 27 december 1915 har kungl. medicinalstyrelsen anfört: 'att de yttre portvakterna vid hospitalen icke äro att betrakta såsom i egentlig mening befattningshavare vid vederbörande anstalter, utan såsom självständiga hantverkare eller arbetare, vilka som binäring utöva ett uppdrag i anstaltens tjänst. Vid sådant förhållande, och då årligt underhåll från hospitalens stater synes böra allenast med sparsamhet och på grund av särskilda omständigheter tilldelas personer, vilka icke själva innehåft befattning vid vederbörande anstalt, anser sig medicinalstyrelsen för sin del icke kunna tillstyrka bifall till Kristina Sofia Sundkvists förevarande underdåniga ansökan.'

Sedan statskontoret i ärendet hörts och i underdånigt utlåtande av den 2 februari 1916 på grund av kungl. medicinalstyrelsens avstyrkande utlåtande, för egen del avstyrkt bifall till änkan Sundkvists framställning, beslöt Kungl. Maj:t den 18 februari samma år att tilldela henne för en gång ethundrafemtio kronor.

Då jag väsentligen är av annan uppfattning än kungl. medicinalstyrelsen beträffande arten av hospitalsportvakternas sysselsättning, huruvida de böra betraktas som statsanställda eller icke och huruvida, som en följd därav, efterlevande till dem böra beredas understöd av statsmedel, har jag ansett lämpligt för riksdagen framlägga ärendet.

Vid bedömandet av frågan, huruvida yttre portvakterna vid hospitalen skola kunna betraktas som anställda i anstaltens tjänst i egentlig mening, eller om denna syssla skall betraktas som bisyssla och deras hantverk som huvudsyssla, torde hänsyn böra tagas till vilka av dessa två sysselsättningar, som är mest krävande beträffande både tjänstgöringstid och krafter.

Vad då först angår tjänstgöringstiden, bör det vara ett känt förhållande, att den varar hela dygnet om på så sätt, att portvakten får vara beredd, att när som helst, och huru ofta som helst, öppna porten icke blott för gående, som behöva komma därigenom, utan också för åkande.

Den aktiva tjänstgöringen är i allmänhet från klockan 6—6.30 f. m. till omkring klockan 11 e. m. Om då portvakterna, som i regel äro hantverkare, hinna med litet arbete vid sidan av, som jag vill kalla det, sin egentliga sysselsättning, portvaktssysslan, är det inte beroende av att tiden för dem mellan passningen av porten medgiver att hinna så synnerligen mycket, utan fast hellre beroende därpå att de i regel under hela den långa tid, cirka 16 timmar om dagen, också arbeta på mellanstunderna i det yrke de företräda. Någon hantverksrörelse i egentlig mening med hjälp av biträden kunna de heller inte bedriva, enär de oftast som bostad ha endast ett rum och kök och skall då i regel rummet utgöra både vaktrum, verkstad och sovrum.

Av portvakten kräves, att han noggrant tillser, att ingen obehörig insläppes eller att någon patient utan vederbörligt tillstånd utsläppes genom porten, samt att frigående patient, som erhållit tillstånd att vistas utom anstaltsområdet, i behörig tid vid ingåendet återlämnar sin permissionssedel. Det kräver alltså en rätt stor vaksamhet i även denna tjänsts utövande, så enkel en portvaktssyssla kan

synas vara. Han kan icke heller, utan att någon ersätter honom, lämna sin plats, och den måste ersättas med en för ändamålet fullt pålitlig person.

Att ständigt vara beredd att bli störd såväl dag som natt, utan att ha någon bestämd vila, får väl anses rätt ansträngande och kanske rent av menligt inverka på såväl de fysiska som de rent psykiska krafterna.

Jag tvekar alltså inte att av de två sysselsättningar hospitalsportvakterna ha, betrakta portvaktssysslan som den mest krävande och som egentlig sysselsättning och deras hantverk som bisyssla. Om denna min mening är riktig, böra hospitalsportvakterna även betraktas som statsanställda. Under sådant förhållande anser jag, att efterlevande efter även dessa befattningshavare böra kunna av statsmedel komma i åtnjutande av något ålderdomsunderstöd.

Vad nu särskilt angår portvaktsänkan Sundkvist, får jag hänvisa till det utlåtande, som den 28 april 1915 avgivits av direktionen för Uppsala hospital och asyl, Bil. 1, jämte en av överläkaren vid samma anstalt professor Frey Svenson avgiven skrivelse, som i avskrift bifogas motionen, Bil. 2, och får jag i övrigt påpeka att änkan Sundkvist snart ingår i sitt sjuttiotredje år, att hon till sin hälsa är mycket klen, så att hon icke utan hjälp kan reda sig, samt att hon av de synnerligen begränsade tillgångar, hon erhöll efter sin avlidne man, icke så länge kan uppehålla sig.

Vidare ber jag få påpeka, att framställningar om underhåll åt änkor efter befattningshavare vid hospitalen, hava vid några tillfällen förut varit föremål för statsmakternas prövning. Så till exempel beviljade 1902 års riksdag i anledning av kungl. proposition i ämnet ett årligt underhåll av 350 kronor åt uppsyningsmannens vid Uppsala hospital, Karl Johan Vall, änka Louise Charlotta, född Söderkvist. Av Kungl. Maj:t beviljades år 1914 den 23 oktober åt avlidne uppsyningsmannens vid Växjö hospital, Jöns Bengtson Hård, änka Eva ett årligt underhåll av 300 kronor. Prästbetyg för änkan Sundkvist bifogas.»

Vid motionen äro fogade *dels* ett av direktionen för Uppsala hospital och asyl den 28 april 1915 utfärdat intyg, så lydande:

»Direktionen för Uppsala hospital och asyl får härmed med förord till bifall överlämna till direktionen från avlidne portvakten Karl Teodor Sundkvists änka, Kristina Sofia Sundkvist, född Rydin, inkommen skriftlig anhållan, att henne måtte beviljas ett årligt understöd av 300 kronor; och får direktionen därvid särskilt framhålla, att den av Sundkvist i livstiden innehavda portvaktssysslan ej kunnat skötas av denne ensam, i följd varav han skulle varit nödsakad att skaffa sig ett biträde, därest han ej varit gift, att hustrun synnerligen ofta biträtt honom i sysslans skötande samt att sysslan städse utmärkt väl skötts av makarna Sundkvist»;

dels ock en av överläkaren vid samma anstalt professorn Frey Svenson den 24 september 1915 dagtecknad skrivelse av följande lydelse:

»Sedan Kristina Sofia Sundkvist, född Rydin, änka efter portvakten Karl Teodor Sundkvist, som från den 21 juli 1883 till sin död den 7 januari 1915 var anställd vid Uppsala hospital och asyl, gjort framställning om erhållande av ett årligt understöd på 300 kronor och direktionen hos kungl. medicinalstyrelsen förordat

denna framställning, har styrelsen i skrivelse den 9 sistlidne juni förklarar sig sakna befogenhet att till den gjorda framställningen lämna bifall. Härefter har änkan Sundkvist på ungefärligen samma grunder, som anförts i förra framställningen, hos Konungen i underdånighet anhållit om det begärda årliga understödet, och har kungl. medicinalstyrelsen infortrat direktionens yttrande över denna hennes anhållan.

Med anledning härav får jag föreslå, att direktionen måtte under hänvisning till sitt förut lämnade förord ytterligare betona, att den besvärliga och i all sin obetydlighet viktiga tjänsten under mera än 31 års tid på ett särdeles tillfredsställande sätt skötts av portvakten Sundkvist, vilken därvid biträts av sin hustru, att tjänsten, som fordrar en även till natten utsträckt verksamhet, omöjligen kunnat skötas av en person utan biträde — den annonseras också till ansökan för gift person — samt att det knappast skulle vara överensstämmande med sjukhusets värdighet, att låta en person, som, även om hon icke formellt varit vid detsamma anställd, dock fyllt en viss funktion därstädes, för sitt uppehälle bli hänvisad till från sjukhuset ej utgående understöd.»

Utskottet.

På grund av vad i motionen anförts anser utskottet, att understöd bör beredas änkan Sundkvist, och har utskottet icke något att erinra mot det av motionärerna i sådant avseende föreslagna beloppet 300 kronor. Understödet torde böra utgå från och med innevarande år och anvisas å allmänna indragningsstaten.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion, må bevilja portvakten Karl Teodor Sundkvists änka, Kristina Sofia Sundkvist, född Rydin, så länge hon lever ogift, ett årligt understöd av trehundra kronor, att utgå från och med år 1917 å allmänna indragningsstaten.

IV. Ang. ecklesiastikdepartementet.

*Angående
tilläggspen-
sion åt förste
vaktmästaren
F. L. Nitzzell.*

34:o) I punkt 34 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att före detta förste vaktmästaren i ecklesiastikdepartementet *Frans Ludvig Nitzzell* må från början av år 1917 under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en tilläggs-pension av 100 kronor.

[34.]

Beträffande de till stöd för framställningen anförda skälen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 22 december 1916 (10 h. t. sid. 83).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att före detta förste vaktmästaren i ecklesiastikdepartementet Frans Ludvig Nitzzell må från början av år 1917 under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en tilläggs pension av ett hundra kronor.

35:o) I en till riksdagen den 26 januari 1917 avlåten proposition, nr 50, har Kungl. Maj:t, under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan hos ecklesiastikdepartementet *Johanna Wilhelmina Widegren*, född Edling, må från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas från nämnda anställning under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 400 kronor.

Angående
pension åt
städerskan
*Johanna
Wilhelmina
Widegren,
född Edling.*

I fråga om den i ärendet förebragta utredningen får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att städerskan hos ecklesiastikdepartementet *Johanna Wilhelmina Widegren*, född Edling, må från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas från nämnda anställning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av fyrahundra kronor.

36:o) I punkt 35 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att räknebiträdet vid meteorologiska centralanstalten *Theresia Christina Augusta Engström* må från och med månaden näst efter den, i vilken hon avgår från sin anställning vid centralanstalten, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 400 kronor.

Angående
pension åt
räknebiträdet
*Theresia Chri-
stina Augusta
Engström.*

[35.]

Den i ärendet förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 22 december 1916 (10 h. t. sid. 85).

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att räknebiträdet vid meteorologiska centralanstalten Theresia Christina Augusta Engström må från och med månaden näst efter den, i vilken hon avgår från sin anställning vid centralanstalten, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av fyrahundra kronor.

Angående
fyllnads-
pension åt
f. d. professorn
K. Wicksell.

37:o) I en inom första kammaren av herrar *M. Hellberg* och *O. Mannheimer* väckt motion, nr 35, har hemställts, det riksdagen ville besluta att åt professorn *Knut Wicksell* bevilja en fyllnadspension, motsvarande skillnaden mellan det enligt gällande pensionsbestämmelser för honom utgående beloppet och den för professorer medgivna fulla pensionen, räknad för tiden från hans avgång från universitetstjänsten.

Till stöd för denna framställning hava motionärerna anfört följande:

»Före tillkomsten av 1908 års pensionslag ägde vid universiteten det förhållande rum, att en ordinarie professor vid sin avgång från professuren alltid var berättigad till full pension utan annan inskränkning i avseende på tjänsteår än att tio sådana krävdes för uppnående av högsta lönegraden, som då var 7,000 kronor, varvid pensionen blev 5,000 kronor.

Sagda år höjdes för samtliga professorer så väl lön som pension; den sistnämndas maximum blev 5,600 kronor. På samma gång infördes emellertid den bestämmelsen, att numera 25 tjänsteår erfordrades för erhållande av full pension; i annat fall avkortas pensionen i proportion till tjänsteåren. Som dock härvid *all* anställning i statstjänst, alltså även tjänstgöring som docent eller t. o. m. som amanuens och dylikt vid universiteten, får medräknas, kommer denna bestämmelse i de ojämförligt flesta fall icke att föranleda någon verklig ändring i förut bestående pensionsförmåner.

I några få undantagsfall blir ändringen däremot så mycket kännbarare. Om en vetenskapsman först efter fyllda 40 år erhåller anställning som professor utan att förut ha innehaft statstjänst, så kan

han vid sin avgång endast uppnå en mer eller mindre starkt avkortad pension, under det att en annan med tilläventyrs kortare professors-tjänstgöring erhåller full pension, därest han under tillräckligt många år varit docent, amanuens o. s. v.

Rättvisan och lämpligheten av en dylik anordning torde kunna sättas ifråga. För att göra sig skicklig till en professur krävas alltid åratals av ett ihållande, i regel icke på annat sätt avlönat eller endast genom stipendier och dylikt möjliggjort vetenskapligt arbete. Från statens synpunkt synes det då vara tämligen likgiltigt, om denna utbildning i enstaka fall försiggått utanför universiteten, t. ex. under en flerårig studievistelse i utlandet — något som i vissa fall, särskilt i fråga om sociala och ekonomiska vetenskaper, i och för sig torde vara synnerligen ändamålsenligt — eller på annat sätt. För universiteten själva och därmed även för staten måste det åter vara av största vikt att vid ett professorsämbetes besättande bland tillgängliga vetenskapliga krafter alltid kunna förvärva den mest framstående, något som självfallet blir svårare, om man tilläventyrs åt just denne endast kan ställa i utsikt långt svagare pensionsvillkor.

Ett särdeles talande fall av denna art föreligger nu i fråga om nyss avgångne professorn vid Lunds universitet, juris och filosofie doktor Knut Wicksell. Han anställdes som docent vid Uppsala universitet år 1899 och förordnades i början av följande år att vid Lunds universitet uppehålla professuren i nationalekonomi och finansrätt, till vars innehavare han bland fyra sökande (av vilka tre återtogo sina ansökningar) utnämndes i slutet av därpå följande år. Han har alltså nu vid sin avgång dels på förordnande, dels som innehavare skött denna professur i fulla 17 år, men kommer enligt gällande bestämmelser endast i åtnjutande av c:a två tredjedelar av eljest övlig pension eller omkring 3,800 kronor.

Att Wicksell överhuvud så sent som skedde vann universitetsanställning berodde för övrigt icke på honom själv. År 1895 begärde Wicksell hos Kungl. Maj:t rätt att söka anställning som docent i nationalekonomi vid *filosofisk* fakultet, men denna begäran, ehuru tillstyrkt av humanistiska sektionen i Lund, avlogs på det rent formella, för att ej säga formalistiska skäl, att ämnet fortfarande ansågs böra tillhöra endast den juridiska fakulteten. En hans följande ansökan om docentur inom sistnämnda fakultet i Uppsala blev, ehuru liksom den föregående varmt förordad av professorn i ämnet, likaledes avslagen på grund av sökandens saknad av juridisk examen, och först sedan även detta hinder undanröjts, blev han förordnad till docent.

Sedan dess ha, som bekant, dessa ståndpunkter helt och hållet övergivits: vid filosofiska fakulteten i Lund tjänstgör sedan flera år tillbaka en docent i nationalekonomi, som tillika är examinator i sitt ämne, och vid rikets juridiska fakulteter finnas numer icke mindre än tre professorer, som icke äro jurister.

Av de myndigheter som uttalat sig angående Wicksells i slutet av 1915 till Kungl. Maj:t inlämnade ansökan om utverkande av fyllnadspension ha så väl mindre som större konsistoriet i Uppsala på därvarande drätselnämnds förslag enhälligt tillstyrkt bifall till denna Wicksells ansökan, varvid utom vissa billighetsskäl åberopats, att bestämmelserna i gällande pensionslag, vilken tillkommit utan universitetens hörande, vore — ur här ovan antydda synpunkter — i det hela mindre väl anpassade efter universitetens behov, varjämte framhållits, att Wicksell, om han redan före 1908 uppnått 65 års ålder, skulle ha varit berättigad till en betydligt högre pension eller 5,000 kronor. I Lund ha visserligen meningarna varit delade om det lämpliga i att i föreliggande fall göra undantag från gällande pensionsbestämmelser, men även där ha samtliga de hörda myndigheterna enhälligt framhållit den stora betydelse som det skulle ha för universiteten, om nu gällande bestämmelser om tjänstår kunde för universitetens del upphävas.

På de skäl som anförts av drätselnämnden i Uppsala har jämväl universitetskanslern tillstyrkt Wicksells ansökan.

Kungl. Maj:t åter har efter statskontorets hörande beslutit icke göra någon hemställan till riksdagen om beredande av fyllnadspension åt professor Wicksell.»

Under hänvisning till en vid motionen fogad bilaga, innehållande två utländska auktoriteters omdömen om Wicksells vetenskapliga författarskap anföra motionärerna slutligen, att ifrågavarande åtgärd syntes förestavad av rättvisa och billighet, med hänsyn tagen jämväl till Wicksells eminenta vetenskapliga förtjänster, vilka även utom vårt lands gränser vunnit det varmaste erkännande.

Utskottet.

Såsom i motionen erinras, anhöll professorn Wicksell i slutet av år 1915 hos Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition om beviljande åt honom av sådan fyllnad i den honom enligt vederbörande pensionslag tillkommande pension, att denna jämte fyllnadsbeloppet uppginge till 5,600 kronor.

Wicksell var nämligen i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten och beträffande rätten till pension underkastad den civila pensionslagens bestämmelser och var alltså, då han vid sin avgång från tjänsten efter

uppnådda 65 levnadsår endast kunde räkna 17 tjänstår, icke berättigad till större pension än $\frac{17}{25}$ av pensionsunderlaget, 5,600 kronor, eller alltså efter föreskriven avrundning 3,810 kronor.

Över Wicksells ifrågavarande ansökning yttrade sig kanslersämbetet för rikets universitet efter att hava hört drätselnämnden vid universitetet i Lund och det större akademiska konsistoriet därstädes, ävensom drätselnämnden vid universitetet i Uppsala och de båda akademiska konsistorierna därstädes.

Kanslersämbetet likasom de båda konsistorierna i Uppsala tillstyrkte på förslag av därvarande drätselnämnd framställningen.

Drätselnämnden erinrade i sitt yttrande om 1902 års riksdags beslut i avseende å de ordinarie professorernas löneförmåner och rätt till pension, enligt vilka dessa skulle äga att efter 5 respektive 10 års välvitsordad tjänstgöring åtnjuta två ålderstillägg å lönen, vardera å 500 kronor, så att denna komme att uppgå till 5,000 kronor, varjämte tjänstgöringspenningarna skulle utgå med 2,000 kronor. I sammanhang härmed bestämdes, att tjänsteman, som ingick på dessa nya bestämmelser, skulle, då han uppnått 65 levnadsår, vara förpliktad att med oavkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjänsten avgå. Sedermera ändrades förhållandena genom 1907 års pensionslag och 1908 års löne reglering för professorerna. Deras löner höjdes då till 7,500 kronor med rätt till ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 års tjänst. Vidare bestämdes, att den civila pensionslagens bestämmelser skulle gälla i fråga om skyldighet att avgå från tjänst och rätt till pension ävensom att de förutvarande tjänsteinnehavare, vilka icke före viss angiven tidpunkt anmälde, att de underkastade sig den nya avlöningsstaten samt de i sammanhang därmed stadgade villkor och bestämmelser, skulle bibehållas vid förutvarande löne- och pensionsförmåner. Därest Wicksell icke hade ingått på den senare lönestaten, skulle han, som utnämnts till ordinarie professor år 1904 eller således efter tiden för tillämpningen av 1902 års löne reglering, hava varit berättigad till erhållande av pension efter ett pensionsunderlag av 5,000 kronor, om han vid avskedstagandet åtnjutit lön i högsta lönegraden.

Efter det jämväl statskontoret avgivit infordrat underdånigt utlåtande, fann Kungl. Maj:t vid ärendets föredragning den 30 december 1916 Wicksells ovanberörda ansökning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Samma dag beviljades på därom gjord ansökning Wicksell nådigt avsked med utgången av år 1916 med rätt för honom att från och med

den 1 januari 1917 uppbära pension till belopp av 3,810 kronor årligen att utgå från tionde huvudtitelns förslagsanslag till pensionering av civila tjänst innehavare.

Såsom av drätselnämnden vid universitetet i Uppsala framhållits, gällde vid tiden för Wicksells utnämning till ordinarie professor sådana bestämmelser, att han efter intjänta två ålderstillägg och en uppnådd levnadsålder av 65 år skulle hava varit berättigad till en pension av 5,000 kronor. Sedermera hava emellertid i avseende härå förändringar vidtagits, vilka för Wicksell medfört avsevärt ogynnsammare pensionsförhållanden. Det har då synts utskottet vara billigt, att Wicksell kommer i åtnjutande av samma pensionsförmåner, som gällde vid tiden för hans tillträde till ordinarie professorstjänst och med vilka han då haft att räkna. Wicksell skulle härigenom erhålla en icke obetydlig ökning av den honom författningsenligt tillkommande pensionen.

Utskottet har alltså icke ansett sig böra i vidare mån biträda motionen än att Wicksells pension i dess helhet synes böra fastställas till 5,000 kronor om året. Det erforderliga tilläggsbeloppet, 1,190 kronor, torde böra anvisas å allmänna indragningsstaten.

Åberopande vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion, må medgiva, att före detta professorn vid universitetet i Lund Johan Gustaf Knut Wicksell må, räknat från och med den 1 januari 1917, å allmänna indragningsstaten åtnjuta sådan fyllnad i den honom enligt nådigt brev den 30 december 1916 tillerkända pension, att pensionen jämte fyllnadsbeloppet uppgår till femtusen kronor.

Angående
personlig pro-
fessur för
professorn
N. H. Nilsson-
Ehle.

[36.]

38:o) I punkt 36 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva, att för professorn *Nils Herman Nilsson-Ehle* må vid universitetet i Lund med ingången av år 1918 inrättas en personlig professur i ärftlighetslära med de åligganden för Nilsson-Ehle såsom innehavare av omförmälda professur, som av Kungl. Maj:t efter förslag av vederbörande bestämmas, samt med skyldighet för Nilsson-Ehle såväl att i tillämpliga delar vara underkastad de för universitetsprofessorer i allmänhet för åtnjutande av nu gällande avlöningsförmåner stadgade villkoren och bestämmelserna som ock att vid den ålder, då annan universitetsprofessor är skyldig att avgå från tjänsten, mot åtnjutande av

pension, beräknad efter samma grunder, som stadgats beträffande övriga universitetsprofessorer, frånträda sin ifrågavarande professur,

dels för berörda ändamål på allmänna indragningsstaten anvisa ej mindre till årlig avlöning åt Nilsson-Ehle ett belopp av kronor 7,200, därav 4,700 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, jämte ett ålderstillägg å 600 kronor efter fem års tjänstgöring, än även till materiel m. m. för ifrågavarande professur ett årligt belopp å 1,000 kronor,

dels ock medgiva, att Nilsson-Ehle må för åtnjutande av löneförhöjning räkna sig till godo den tid, han före tillträdet av den nu föreslagna professuren varit innehavare av den utav honom för närvarande innehavda professorsbefattningen i botanik vid universitetet.

Utredningen i ämnet återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 22 december 1916 (10 h. t. sid. 86).

Med hänsyn till den i detta ärende förebragta utredningen får utskottet tillstyrka bifall till föreliggande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

39:o) I punkt 37 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att, så länge docenten *Sven Magnus Lampa* är i behov av hospitalsvård, må till bestridande av kostnaderna för vård åt honom från och med år 1918 tills vidare från allmänna indragningsstaten utgå årligen ett belopp av 600 kronor.

Den i ärendet förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 22 december 1916 (10 h. t. sid. 98).

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att, så länge docenten *Sven Magnus Lampa* är i behov av hospitalsvård, må till bestridande av kostnaderna för vård åt honom från och med år 1918 tills vidare från allmänna indragningsstaten utgå ett belopp av sexhundra kronor årligen.

*Angående
hospitals-
vård åt
docenten
S. M. Lampa.
[37.]*

Angående
pension åt
vaktmästaren
Hildegard
Constantia
Törnblom.
[38.]

40:o) I punkt 38 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket å Södermalm i Stockholm *Hildegard Constantia Törnblom*, född Johansson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgår från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 500 kronor.

Departements-
chefen.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»I en till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse har rektor vid högre allmänna läroverket å Södermalm i Stockholm O. Örtenblad anhållit om beredande åt vaktmästaren vid läroverket Hildegard Constantia Törnblom, född Johansson, av pension vid avskedstagandet.

Vid nämnda skrivelse hade fogats dels frejdbetyg, utvisande att Hildegard Constantia Törnblom är född den 15 december 1847 och sedan år 1888 änka efter vaktmästaren Anders Ludvig Törnblom, dels ock ett den 30 oktober 1916 av Örtenblad utfärdat intyg av innehåll, att änkan Törnblom allt sedan år 1872 uppehållit vaktmästarbefattningen vid skolan, nämligen under åren 1872—1879 vid södra avdelningen av Stockholms gymnasium, under åren 1880—1890 vid det efter sammanläggningen med Maria skola uppkomna södra latinläroverket och sedan år 1891 vid högre allmänna läroverket å Södermalm, att hon därvid förutom portvaktssysslan haft sig ålagd en stor del av vid skolan förekommande städning och upppassning, att hon under hela sin långa tjänstgöringstid med osedvanlig klokhet, omtanke och trohet på ett i alla avseenden utmärkt sätt fullgjort alla sina åligganden, samt att hon förutom fri bostad, vedbrand och lyse åtnjutit en kontant avlöning, i början utgående med 200 kronor för år och efter hand förhöjd, så att hon under åren 1906—1913 uppburit 1,560 kronor årligen och sedan år 1914 1,740 kronor för år.

I skrivelsen har Örtenblad i huvudsak anfört:

Ehuru snart 69 år gammal skötte änkan Törnblom ännu fullt nöjaktigt sin befattning, men man kunde dock förutsätta, att inom en ej alltför avlägsen framtid nedsatta krafter skulle nödga henne att lämna densamma. Dessförinnan borde dock rimligtvis efter en snart 45-årig, pliktrogen tjänstgöring, som naturligen icke kunnat lämna henne sådan inkomst, att hon därav kunnat göra några nämnvärda besparingar, hennes återstående dagar i ekonomiskt avseende betryggas.

På grund härav har Örtenblad hemställt om utverkande åt änkan Törnblom av en årlig pension av 600 kronor att utgå från och med månaden näst efter den, då hon entledigas från sin befattning.

Efter erhållen remiss har läroverksöverstyrelsen i underdånigt utåtande den 9 november 1916 anfört:

Med hänsyn därtill, att riksdagen i åtskilliga fall beviljat pension åt vaktmästare vid allmänt läroverk, samt till de sakförhållanden, som i ärendet anförts, syntes pension även uti ifrågavarande fall böra beviljas. Beträffande det eventuella beloppet av pensionen tillåte sig överstyrelsen erinra, att överstyrelsen i sin underdåniga skrivelse den 12 september 1911 angående styrelsens för Sveriges allmänna läroverks vaktmästarförening ansökning i fråga om vissa ändringar i de för vaktmästarna vid de allmänna läroverken gällande bestämmelser om anställning i tjänst m. m., för vaktmästare av den pensionsklass, änkan Törnblom skulle hava tillhört, föreslagit ett årligt pensionsbelopp av 1,000 kronor, detta under förutsättning, bland annat, att kostnaden för sådan vaktmästares pensionering bestritts, förutom genom bidrag av statsmedel, även genom pensionsavgifter av pensionstagaren själv och av vederbörande läroverk. För nu i tjänst varande vaktmästare av nämnda klass beräknades, att den av statsmedel utgående delen av den pension, som skulle tillfalla dem efter uppnådda 65 levnads- och 30 tjänstår, skulle beträffande samtliga tjänst innehavare utom de yngsta årsklasserna utgöra 500 kronor. Till detta belopp hade även i regel pensionsbeloppet bestämts vid de tillfällen, då riksdagen förut tillerkänt pension åt vaktmästare vid högre allmänt läroverk.

I nu förevarande fall hade av läroverkets rektor ifrågasatts en pension å 600 kronor, således ett något högre belopp än det av överstyrelsen i nämnda underdåniga utlåtande för ett fall sådant som detta föreslagna. Jämväl överstyrelsen skulle för sin del anse önskvärt, att detta högre belopp bleve beviljat med hänsyn såväl till den stegring i levnadskostnaderna, som ägt rum efter år 1911, som till sökandens krävande, sällsamt långa och synnerligen väl vitsordade arbete i läroverkets tjänst. I detta sammanhang ville överstyrelsen framhålla, att 1916 års riksdag efter förslag av Kungl. Maj:t medgivit, att vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Härnösand J. P. Nylander finge efter avgång från sin befattning uppbära en årlig pension av 750 kronor. Då vaktmästare vid högre allmänt läroverk måste anses fullt jämställd med vaktmästare vid folkskoleseminarium, funne överstyrelsen det rättvist, att dessa befattningshavare jämväl bereddades pension till samma belopp. Överstyrelsen hade också för avsikt att vid fråga om pension åt vaktmästare vid allmänt läroverk föreslå pension till högre belopp än vad hittills varit vanligt. Då det emellertid torde vara med billigheten överensstämmande, att manlig vaktmästare beviljades en något högre pension än kvinnlig, ansåge överstyrelsen lämpligt, att pensionsbeloppet i nu ifrågavarande fall bestämdes till 600 kronor.

Statskontoret, som den 17 november 1916 efter nådig remiss yttrat sig i ärendet, har anförts:

Ehuru avlöningen till vaktmästare vid de allmänna läroverken icke utginge av statsmedel, hade dock pension av statsmedel vid flera tillfällen av riksdagen beviljats åt läroverksvaktmästare, som under lång tid tjänstgjort i sådan egenskap och till följd av ålder eller sjuklighet icke längre kunnat vid befattningen bibehållas; och hade pensionsbeloppet för vaktmästare vid högre allmänt läroverk plågat bestämmas till 500 kronor.

På grund härav torde även åt änkan Törnblom böra med hänsyn till hennes långvariga, synnerligen väl vitsordade tjänstgöring beredas någon pension, då hon vid framskriden ålder snart nödgades lämna sin befattning. Beloppet hade föreslagits till 600 kronor; och hade till stöd härför åberopats bland annat det för-

hållandet, att riksdagen år 1916 beviljat pension å 750 kronor åt vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Härnösand J. P. Nylander. Enligt statskontorets mening borde dock därvid icke förbises den icke oväsentliga skillnaden, att seminarievaktmästare vore i statens tjänst anställd och avlönades av statsmedel. Emellertid hade pensionerna för de till sådan förmån berättigade vaktmästare i statens tjänst under senare åren höjts till följd av beviljandet av ytterligare ett ålderstillägg. På grund av denna omständighet, som syntes böra inverka i någon mån till höjning av det pensionsbelopp, som av riksdagen pläгат tilldelas uttjänta läroverksvaktmästare, och då tillika den starka och varaktiga tendens till allmän höjning av prinsnivån, som gjorde sig gällande, måste smärningom leda till en förskjutning uppåt av hittills tillämpade pensionsbelopp, särskilt de lägre, funne sig statskontoret icke böra göra någon erinran i fråga om det föreslagna pensionsbeloppet. utan tillstyrkte bifall till framställningen.

Jag är för min del beredd att förorda, att änkan Törnblom, i likhet med vad som medgivits andra vaktmästare vid allmänna läroverk, kommer i åtnjutande av pension, då hon avgår från sin befattning. Vad pensionens storlek beträffar, torde man emellertid med hänsyn till det läge, vari frågan om en allmän pensionering av läroverkens vaktmästare befinner sig, böra stanna vid ett belopp av 500 kronor.»

Utskottet.

Även utskottet finner det vara billigt, att änkan Törnblom, i likhet med vad som medgivits andra vaktmästare vid allmänna läroverk, kommer i åtnjutande av pension, då hon avgår från sin befattning. På de av statskontoret anförda skäl anser emellertid utskottet pensionsbeloppet böra bestämmas i enlighet med läroverksöverstyrelsens förslag eller till 600 kronor årligen.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket å Södermalm i Stockholm Hildegard Constantia Törnblom, född Johansson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgår från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av sexhundra kronor.

*Angående
pension åt
läraren i träd-
gårdsskötsel
vid folkskole-
seminariet i
Växjö C. A.*

Gentz.

[39.]

41:o) I punkt 39 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att läraren i trädgårdsskötsel vid folkskoleseminariet i Växjö *Carl August Gentz* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 900 kronor.

Med hänsyn till vad i föregående punkter åberopade statsrådsprotokoll över ecklesiastikärenden i detta ärende innehåller (10 h. t. sid. 103) får utskottet, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att läraren i trädgårdsskötsel vid folkskoleseminariet i Växjö Carl August Gentz må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av niohundra kronor.

42:o) I punkt 40 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att för år 1918 understöd må enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, tillerkännas

Angående understöd åt äldre behövande folkskollärare.

a) äldre behövande folkskollärare, som oförvitligt skött sin tjänst men därifrån erhållit avsked före år 1867, till belopp av 800 kronor samt

[40.]

b) behövande folkskollärare och folkskollärlarinna, som erhållit avsked med pension från folkskollärlarnas pensionsinrättning till lägre belopp än 800 kronor, med så stort belopp, att pensionsbeloppet och understödet tillsammans uppgå till 800 kronor,

dels ock för berörda ändamål anvisa för år 1918 å allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Under åberopande av den i ärendet framlagda utredningen, som återfinnes i meranämnda statsrådsprotokoll över ecklesiastikärenden (10 h. t. sid. 108), får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

43:o) I punkt 41 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att för år 1918 understöd må enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, tillerkännas

Angående understöd åt äldre behövande småskollärare.

a) sådan behövande lärare och lärarinna vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinna vid folkskola, som, efter att hava oförvitligen tjänstgjort vid någon av de av departementschefen omförmälda skolor under sammanlagt minst femton

[41.]

års tid, avgått från tjänsten före utgången av år 1891 samt uppnått en levnadsålder av minst femtiofem år, till belopp av 400 kronor;

b) sådan behövande lärare och lärarinna vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinna vid folkskola, som efter oförvitlig tjänstgöring erhållit understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt till lägre belopp än 400 kronor, med så stort belopp, att detta understöd och det från ålderdomsunderstödsanstalten utgående tillsammans uppgå till 400 kronor;

dels ock för berörda ändamål anvisa för år 1918 å allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes uti det i föregående punkter åberopade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden (10 h. t. sid 109).

Under åberopande av vad i ärendet förekommit, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

Angående
pension åt
tvätterskan
Emilia
Augusta
Hedin.
[42.]

44:o) I punkt 42 under tionde huvudtiteln bar Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att tvätterskan vid institutet och förskolan för blinda å Tomteboda *Emilia Augusta Hedin* må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 400 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det i föregående punkter åberopade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden (10 h. t. sid. 111).

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att tvätterskan vid institutet och förskolan för blinda å Tomteboda *Emilia Augusta Hedin* må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av fyrahundra kronor.

45:o) I punkt 43 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att överläraren *Johan Oscar Lindbergs* änka *Andrea Katarina Lindberg*, född Örtenblad, och makarnas minderårige son *Gustaf Johan* må från och med den 1 april 1916 å allmänna indragningsstaten uppbära årliga understöd, änkan Lindberg med 500 kronor, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, och Gustaf Johan Lindberg med 100 kronor intill uppnådd ålder av 18 år.

Angående pension åt överläraren *J. O. Lindbergs* änka och minderårige son.

[43.]

Utskottet, som i fråga om den i ärendet framlagda utredningen tillåter sig hänvisa till det i föregående punkter åberopade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden (10 h. t. sid. 113), hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

46:o) I punkt 44 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att verkstadsbiträdet vid tekniska elementarskolan i Örebro *Gustaf Oskar Nilsson* må från och med månaden näst efter den, då han erhåller entledigande från sin befattning vid skolans verkstad, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 380 kronor.

Angående pension åt verkstadsbiträdet

G. O. Nilsson.

[44.]

Till det i nästföregående punkter åberopade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden har departementschefen i detta ärende anfört följande:

»I en till Kungl. Maj:t ställd ansökning har verkstadsbiträdet vid tekniska elementarskolan i Örebro *Gustaf Oskar Nilsson* anhållit, att honom måtte beredas pension vid avskedstagandet med det belopp, som kunde anses svara mot den avlöning, han i sin nämnda anställning uppburit.

Departementschefen.

I ansökningen har Nilsson anfört:

Under vårterminen 1881 hade Nilsson anställts vid tekniska elementarskolan i Örebro såsom biträde åt verkmästaren vid undervisningen i verkstadsarbete. Nilsson hade sedan dess i nämnda egenskap oavbrutet tjänstgjort vid skolan med undantag för vid pass tre månader under år 1913, då han på grund av sjukdom varit hindrad att tjänstgöra. Hans tjänstgöring hade omfattat lägst 520 och högst 945 timmar om året. Under år 1916 komme hans tjänstgöring enligt beräkning att uppgå till 973 timmar. Hans avlöning, som utgått efter timpenning med olika belopp under olika år, hade växlat från lägst 330 kronor 50 öre år 1882 till högst 1,142 kronor år 1915. För år 1916 beräknades den till 1,182 kronor 75 öre.

Vid sidan av sin verksamhet såsom verkstadsbiträde hade Nilsson varit anställd som slöjdlärare vid Örebro stads folkskolor. Från denna befattning hade han erhållit

avsked den 1 juli 1914, och han uppbure därefter från småskollärares m. fl. åldersunderstödsanstalt ett årligt understöd av 415 kronor samt från Örebro stad en tilläggs pension av 705 kronor årligen, tillhoppa 1,120 kronor.

Den 20 april 1917 skulle Nilsson uppnå en ålder av 67 år, och han komme att med utgången av läsåret 1916—1917, då han på grund av försvagad arbetsförmåga senast måste lämna sin tjänst vid tekniska elementarskolan, att i mer än 36 år hava ägnat en väsentlig del av sin arbetskraft åt denna skola. Det syntes honom berättigat, att han efter avskedstagandet från sin biträdesbefattning erhöle en mot hans avlöning vid tekniska elementarskolan svarande pension.

Vid Nilssons ansökning äro fogade frejdbetyg, utvisande att han är född den 20 april 1850, samt ett tjänstgöringsbetyg av följande innehåll:

Sedan slöjdläraren Gustaf Oskar Nilsson anhållit om betyg över sin tjänstgöring vid härvarande tekniska elementarskola, får jag härmed vitsorda:

att Nilsson här tjänstgjort sedan vårterminen 1881 med undantag för omkring tre månader under år 1913, då han på grund av sjukdom åtnjöt ledighet, och fortfarande tjänstgör som verkstadsbiträde;

att han vid denna sin tjänstgöring dels biträtt skolans verkmästare vid undervisningen i verkstadsarbete, dels under ferierna biträtt med rengöring och reparation av verkstadsmaterielen samt med smidning av ämnen för övningarna på verkstaden med en sammanlagd tjänstgöringstid, som växlat mellan lägst 520 och högst 945 timmar om året;

att Nilsson vid sin tjänstgöring ådagalagt utmärkt nit och utmärkt skicklighet, utmärkt sätt att behandla lärjungarna och utmärkt förmåga att bland dem upprätthålla ordning; samt

att han fört en hedrandeandel.

Tekniska elementarskolan i Örebro den 27 september 1916.

Wilhelm Abenius.

Skolans rektor.

Vidare har företetts en av skolans rektor utfärdad handling, angivande Nilssons tjänstgöring och avlöning under åren 1907—1916. Årliga medeltalet av hans avlöning under nämnda tio år utgör 994 kronor 45 öre.

Styrelsen för tekniska elementarskolan i Örebro, som med skrivelse den 28 september 1916 till Kungl. Maj:t överlämnat Nilssons ansökning, har därvid förklarats sig med nöje vitsorda, att Nilsson under sin långa tjänstgöring vid skolan med sällspord punktlighet, trohet och nit till styrelsens fullkomliga belåtenhet fullgjort sina åligganden, samt tillstyrkt nådigt bifall till Nilssons anhållan.

Efter remiss har statskontoret i underdånigt utlåtande den 7 oktober 1916 anfört:

Visserligen har sökanden, enligt vad av handlingarna framgår, haft sin huvudsakliga verksamhet såsom slöjdlärare vid Örebro stads skolor och är numera efter

erhållet avsked från nämnda befattning i åtnjutande av pensionsförmåner å tillsammans 1,120 kronor; och då hans anställning såsom biträde å verkstaden vid tekniska elementarskolan i Örebro alltså måste betraktas såsom en bisyssla, skulle det ju kunna ifrågasättas, huruvida omständigheterna i detta fall böra föranleda till beredande av pension av statsmedel. Då emellertid sökanden alltsedan år 1881 biträtt å verkstaden samt denna verksamhet, särskilt under de senare åren, varit av icke obetydlig omfattning, vill det synas, som om någon pension jämväl av statsmedel billigtvis borde tillkomma sökanden. Denna pension torde dock icke böra utgöra mer än en jämförelsevis obetydlig fyllnad i den pensionsförmån, varav sökanden redan är i åtnjutande, och synes lämpligen kunna begränsas till 380 kronor, varigenom sökanden kommer att i pensioner uppåra tillhoppa 1,500 kronor.

Statskontoret slutar sitt utlåtande med hemställan, att pension å nyssnämnda belopp, 380 kronor, måtte beredas Nilsson, att från och med månaden näst efter hans entledigande utgå från allmänna indragningsstaten.

Nilsson kan ej komma i åtnjutande av pension enligt gällande lag angående civila befattningshavares rätt till pension. Därest denna lag varit tillämplig å honom, skulle han med avseende å levnads- och tjänst-ålder redan i början av år 1916 hava uppfyllt fordringarna för erhållande av hel pension.

Ehuru, såsom nämnts, Nilsson ej äger berättigat anspråk på pension av staten, anser jag i likhet med statskontoret, att staten, då Nilsson slutar sitt arbete vid tekniska elementarskolan i Örebro, bör se honom tillgodo med någon pension på grund av hans tjänstgöring därstädes.»

Såsom statskontoret erinrar, har Nilsson visserligen haft sin huvudsakliga verksamhet såsom slöjdlärare vid Örebro stads skolor och åtnjuter redan efter erhållet avsked från nämnda befattning pensionsförmåner å tillsammans 1,120 kronor. Då Nilssons anställning såsom biträde å verkstaden vid tekniska elementarskolan i Örebro, enligt vad av den i ärendet förebragta utredningen framgår, måste betraktas såsom en bisyssla, lärar Nilsson alltså icke lagligen vara berättigad till pension.

På sätt statskontoret framhåller, har han emellertid alltsedan år 1881 biträtt å verkstaden och synes denna verksamhet särskilt under de senare åren hava varit av ej obetydlig omfattning. Under sådana förhållanden och med erinran att riksdagen i analoga fall beviljat pensioner exempelvis åt befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm, vilka icke enligt gällande lag varit berättigade att erhålla pension, har utskottet ansett billighetsskäl föreligga för beredande av pension åt Nilsson av statsmedel.

Utskottet.

Då utskottet icke heller haft något att erinra mot det av Kungl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet 380 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att verkstadsbiträdet vid tekniska elementarskolan i Örebro Gustaf Oskar Nilsson må från och med månaden näst efter den, då han erhåller entledigande från sin befattning vid skolans verkstad, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av trehundra-åttio kronor.

Angående
anslaget till
allmänna
indragnings-
staten.
[45.]

47:o) I punkt 45 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående fögderiförvaltningarnas omorganisation och lönerreglering m. m., som kan bliva riksdagen förelagd, å det under tionde huvudtiteln å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten, nu 2,013,935 kronor, beräkna en förhöjning av 285,146 kronor och sålunda beräkna anslaget till 2,299,081 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Angående
ordinarie
anslag.

48:o) Beträffande de ordinarie anslag, vilka icke blivit här ovan särskilt omförmälda, har någon förändring icke ifrågasatts; och får utskottet alltså hemställa,

att samtliga de ordinarie anslag under denna huvudtitel, i avseende å vilka förändring icke blivit härövan ifrågasatt, må i 1918 års riksstat upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 6 mars 1917.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Reservation:

vid *punkt 46* (angående pension åt verkstadsbiträdet *G. O. Nilsson*)
av herr *Söderberg* i Hobborn.

Herrar *Hedenstierna* och *Söderberg* i Hobborn hava begärt få antecknat, att de icke deltagit i behandlingen av följande punkter:
herr *Hedenstierna* i punkterna 23, 33 och 37 samt herr *Söderberg* i punkt 37.

**Tabell över anslagen under riksstatens tionde huvudtitel.
Pensionsväsendet.**

1917 års riksstat anslår:			Förslag till blivande riksstat:			
Ordi- narie anslag	Ordi- narie anslag		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
Kronor.	Kronor.		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
A. Civila pensionsväsendet.						
	1,900,000	Pensionering av civila tjänst innehavare, <i>förslags- anslag</i>			1,900,000	
	35,000	Förvaltningsbidrag till en ny änke- och pupill- kassa för civilstaten			35,000	
	15,000	Statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare, <i>förslagsanslag</i>			15,000	
	25,000	Statens andel i kostnaden för pensionering av lasarettsläkare, <i>förslagsanslag</i>			25,000	
	6,700	Bidrag till sjuksköterskors pensionering, <i>förslags- anslag</i>			15,000	
		Barnmorskornas pensionering:				
30,000		Statens bidrag till pensionering av barnmorskor, <i>förslagsanslag</i>	30,000			
13,000	43,000	Kostnaden för förvaltningen av barnmorskornas pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> , högst	11,000		41,000	
		Handelsflottans pensionsanstalt:				
	101,000	Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt, <i>för- slagsanslag</i>	101,000			
		Förbättring av pensioneringen från handels- flottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>		31,000		
		Förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> , högst		31,000	101,000	62,000
	145,780	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, semi- narier m. m.			145,780	
	68,000	Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärar- personalen vid enskilda läroanstalter, <i>förslags- anslag</i>			68,000	
	35,000	Bidrag till dövstumläraernas pensionsanstalt, <i>för- slagsanslag</i>			35,000	
		Förbättrade pensionsförmåner för lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter ¹⁾				40,000

¹⁾ Beträffande detta anslag kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande.

1917 Års riksstat anslår:		Förslag till blivande riksstat:			
Ordi- narie anslag	Ordi- narie anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
681,892		Folkskollärares pensionering: Bidrag till folkskollärares pensionering	681,892		
73,725		Extra pensionsavgifter till folkskollärarnas pen- sionsinrättning, <i>förslagsanslag</i>		114,000	
	755,617	Bidrag till folkskollärarnas änke- och pupill- kassa	76,811		
		Understöd åt behövande folkskollärarynkor, <i>för- slagsanslag</i>		65,000	179,000
		Småskollärares pensionering: Bidrag till småskollärares ålderdomsunderstöds- anstalt, <i>förslagsanslag</i>		250,000	
		Bidrag till småskollärares änke- och pupillpen- sionering, <i>reservationsanslag</i> ¹⁾			5,000
	3,000	Tillfälliga understöd åt pensionerade kronojägare, <i>förslagsanslag</i>		3,000	2,000
	5,000	Bidrag till kungl. hovkapellets pensionsinrättning Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete, <i>förslagsanslag</i>		15,000 200	
		Löneförbättring för vissa vaktmästare m. fl. ¹⁾ ...			
	3,138,097	Säger för civila pensionsväsendet		3,407,683	288,000
B. Militära pensionsväsendet.					
		Arméns pensionskassa: Ersättning för mistade löneinnehållningar	4,640		
4,640		Ersättning för nådårs- och begravningshjälps- besparingar	28,080		
28,080		Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid ar- mén	131,424		
128,348		Förstärkande av det i 1916 och 1917 års riks- stater uppförda anslag för bidrag till pensio- nering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, <i>förslags- anslag</i> , högst		4,254	
		Upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering m. m., <i>förslagsanslag</i>		3,500,000	
		Tillfälliga understöd åt avskedade underoffi- cerare och vederlikar vid armén, <i>förslags- anslag</i>		17,000	
106,000	267,068	Ersättning för inkomster från Vadstena krigs- manshuskassas äldre medel	106,000		
				270,144	3,521,254

¹⁾ Beträffande detta anslag kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande.

1917 års riksstat anslår:			Förslag till blivande riksstat:			
Ordi- narie anslag	Ordi- narie anslag		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
Kronor.	Kronor.		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
	137,640	Vadstena krigsmanshuskassa			137,640	
	30,000	Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militär tjänstgöring			30,000	
	648,000	Förhöjning i gratialen åt avskedad manskap			648,000	
		Tillfälligt understöd åt f. d. förrädsvaktmästare, <i>förslagsanslag</i> , högst				911
		Flottans pensionskassa: Ersättning för minskade inkomster:				
	36,320	Pensionsfonden				
	16,650	Gratalfonden				
	29,500	Bidrag till flottans pensionskassas gratalfond	31,100: —			
		Förstärkande av det i 1917 års riksstat upp- förda anslag för bidrag till flottans pensions- kassas gratalfond, <i>förslagsanslag</i> , högst ...	84,070		1,600	
	253,300	Pensionering av flottans befäl och underbefäl med vederlikar, <i>förslagsanslag</i>	253,300			
	251,300	Pensionering av flottans gemenskap, <i>förslags- anslag</i> ¹⁾	279,300			
		Tillfälliga understöd åt f. d. daglönare vid ma- rinen, <i>förslagsanslag</i>		18,480		
	587,070	Tillfälliga understöd åt f. d. befattningshavare vid lotsverket, <i>förslagsanslag</i>		9,000	616,670	29,080
	60,350	Invalidhusfonden			60,350	
	2,400	Blesserade över- och underofficerare, <i>reservations- anslag</i>			2,400	
	1,732,528	Säger för militära pensionsväsendet			1,765,204	3,551,245
C. Allmänna indragningsstaten.						
	2,013,935	Diverse föremål, <i>förslagsanslag</i> ¹⁾			2,299,081	
	6,884,560	Summa			7,471,968	3,839,245

¹⁾ Beträffande detta anslag kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande.